

PATVIRTINTA

Lietuvių kalbos instituto direktoriaus
2011 m. gegužės 5 d. potvarkiu Nr. 5
(Lietuvių kalbos instituto
direktoriaus 2017 m. spalio 16 d.
įsakymo Nr. KT-68 redakcija)

LIETUVIŲ KALBOS INSTITUTO AKADEMINĖS ETIKOS KODEKSAS

Akademinės etikos kodekso (toliau – Kodekso) tikslas – užtikrinti akademinę laisvę ir demokratišką, pasitikėjimą bei kūrybingumą skatinančią atmosferą Lietuvių kalbos instituto (toliau – Instituto) bendruomenėje, puoselėti pagrindines akademinės bendruomenės vertybes: pagarbą žmogui, tiesą, lygybę, teisingumą, akademinį sąžiningumą, profesinę, mokslinę, pilietinę atsakomybę, toleranciją, nediskriminavimą, akademinę laisvę, siekiant įgyvendinti Instituto veiklos misiją – naujų žinių apie lietuvių kalbą ir raštiją kūrimą, nematerialiojo kalbinio paveldo kaupimą, sisteminimą ir sklaidą, valstybei ir visuomenei aktualių kalbos raidos ir funkcionavimo uždavinių sprendimą, lituanistikos palaikymą pasaulyje.

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

- 1.** Kodeksas grindžiamas Lietuvos Respublikos Konstitucija, Mokslo ir studijų įstatymu, Instituto įstatais ir kitais teisės aktais.
- 2.** Kodeksas įtvirtina pagrindines etiško akademinio elgesio nuostatas, nustato svarbiausius netinkamo akademinio elgesio atvejus, kurių tiesiogiai neapibrėžia valstybės įstatymai, Instituto vidaus tvarkos dokumentai.
- 3.** Kodeksas taikomas visiems Lietuvių kalbos instituto akademinės bendruomenės nariams: mokslo darbuotojams, kitiems tyrėjams ir profesoriams emeritams.
- 4.** Akademinės etikos normų ir jų pažeidimų išdėstymo eilė Kodekse nesusijusi su jų svarba.

II SKYRIUS

BENDROSIOS AKADEMINĖS ETIKOS NORMOS

5. Visi Instituto akademinės bendruomenės nariai turi saviraiškos teisę, jiems laiduojama akademinė laisvė, t. y. galimybė rinktis mokslinių tyrimų temas ir metodus, dėstyti savo požiūrį į mokslinių tyrimų organizavimą ir administravimą, laisvai ir atvirai reikšti kritines mintis. Atsakingai naudodamiesi šia laisve, mokslo darbuotojai tokią pat laisvę turi pripažinti ir kitiems bendruomenės nariams, palaikyti kritinio mąstymo tradiciją bei atviro svarstymo atmosferą Institute. Atsakingam naudojimuisi akademinė laisve prieštarauja:

5.1. nepakantumas kito nuomonei;

5.2. teisės pasakyti ir ginti savo nuomonę priimant sprendimus, reikšmingus Instituto bendruomenei, jo padaliniams ar pačiam asmeniškai, nepaisymas arba sąmoningas ribojimas;

5.3. akademinės laisvės varžymas naudojantis tarnybine padėtimi;

5.4. teisės atsakyti į kritiką ar kaltinimus nepaisymas arba sąmoningas ribojimas;

5.5. dalyvavimas moksliniuose tyrimuose, galinčiuose daryti žalą visuomenei ir kultūrai.

6. Bendruomenės narių tarpusavio santykiai grindžiami pagarbos, geranoriškumo, nešališkumo, nediskriminavimo, kolegialumo bei akademinio solidarumo principais, užtikrinant mokslinių tyrimų kokybę ir kūrybinę atmosferą. Šiuo požiūriu akademinė etika pažeidžiama, kai:

6.1. profesinė konkurencija tarp kolegų tampa nesąžininga, dalyvaujama negarbinguose sandėriuose, nuslepiaama atskiriems ar visiems darbuotojams skirta informacija, skatinami konfliktai ir intrigos;

6.2. darbuotojai nepagarbiai atsiliepia apie kolegų dalykinius gebėjimus, teorines pažiūras ar asmenines savybes;

6.3. rekomenduojant suteikti mokslo laipsnį, apdovanojimą ar teikiant rekomendaciją dėl veiklos vertinimo kitokiomis formomis, remiamasi ne dalykišku darbo vertinimu bei profesinėmis pretendentų savybėmis, bet su moksline veikla nesusijusiais kriterijais;

6.4. daromas spaudimas bendruomenės nariui siekiant nepelnyto įvertinimo arba norint nuslėpti nesąžiningus akademinis veiksmus;

6.5. bendruomenės narys diskriminuojamas mokslinėje veikloje dėl amžiaus, lyties ar lytinės orientacijos, negalios, išvaizdos, rasės, tautinės ar etninės priklausomybės, taip pat taikstomasi su tokiu diskriminavimu;

6.6. bendruomenės narys diskriminuojamas dėl mokslinių ar politinių pažiūrų, religijos ar įsitikinimų, taip pat toleruojamas toks diskriminavimas.

7. Kiekvienas Instituto bendruomenės narys privalo laikytis mokslinių tyrimų strategijos ir pagal galimybes prisidėti prie Instituto įstatuose numatytų tikslų įgyvendinimo ir Instituto pareigų vykdymo. Šiuo požiūriu etika pažeidžiama, kai:

7.1. toleruojama ar dangstoma korupcija, sukčiavimas, piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi, nesąžiningumas ar mėginimas daryti neteisėtą poveikį Instituto bendruomenės nariui (informacijos apie neteisėtus veiksmus ar aplaidumą atskleidimas nelaikomas lojalumo Institutui pažeidimu);

7.2. Instituto vardas naudojamas politinei ar visuomeninei veiklai.

8. Instituto mokslinę bazę, materialinius išteklius, kompiuterinę įrangą, biblioteką privaloma naudoti atsakingai ir tik darbo pareigoms vykdyti. Šią nuostatą pažeidžia mokslinių, materialinių bei finansinių Instituto išteklių naudojimas politinei veiklai, privačiam verslui ar asmeniniams poreikiams.

III SKYRIUS

MOKSLINĖS TIRIAMOSIOS VEIKLOS ETIKOS NORMOS

9. Vykdydami mokslinę tiriamąją veiklą Instituto mokslininkai vadovaujasi aukščiausiais profesionalumo kriterijais, siekia nuolat tobulinti savo kvalifikaciją ir mokslinę kompetenciją.

10. Mokslinė veikla turi būti grindžiama sąžiningo tyrimo, tiesos siekimo ir atsakomybės visuomenei principais. Tokią nuostatą pažeidžia:

10.1. tyrimo duomenų klastojimas ar sąmoningai neobjektyvus jų interpretavimas;

10.2. sąmoningas gautų rezultatų nutylėjimas;

10.3. sąmoningai klaidinantis informacijos apie tyrimo metodiką pateikimas;

10.4. sąmoninga neteisingos, vienpusės ar iškreiptos mokslinės informacijos, žinių, duomenų sklaida;

10.5. Institutui priklausančių tyrimo duomenų, kompiuterinių programų, tiriamos medžiagos pavyzdžių, rankraščių pasisavinimas, perdavimas tretiesiems asmenims arba sąmoningas sugadinimas;

10.6. plagijavimas, t. y. svetimos publikacijos teksto, duomenų, tyrimo metodikos, idėjos ar

atradimo pateikimas kaip savo; sąmoningas naudotos literatūros nenurodymas;

10.7. to paties darbo ar jo dalies (išskyrus pakartotinius ir papildytus leidimus) perpublikavimas gauti pakartotiniam atlygiui;

10.8. Institutui priklausančių tyrimo duomenų (kartotekų, duomenų bazių, garso įrašų, internetinių leidinių) šaltinių naudojimas nenurodant autorystės ir institucijos;

10.9. iliustracinės medžiagos, rankraščių ir leidinių publikavimas be juos saugojančių institucijų leidimo;

10.10. bendraautorystės primetimas; nepagrįstas bendraautorystės siekimas; atsakomybės vengimas dėl bendraautorystės;

10.11. prie mokslinės veiklos prisidėjusių žmonių arba organizacijų nenurodymas, jei taip nebuvo sutarta;

10.12. šališkumas recenzuojant mokslo darbus, mokslinio tyrimo projektus ar jų rezultatus;

10.13. nekorektiškas, tendencingas kolegos mokslinio darbo kritikavimas, sąmoningas menkinimas dėl asmeninės antipatijos, konkurencijos, politinių ar kitokių su darbo profesionalumu nesusijusių motyvų.

IV SKYRIUS

KODEKSO NORMŲ LAIKYMASIS IR PRIEŽIŪRA

11. Kodekso normų priežiūrą atlieka ir jo įgyvendinimą atitinkamomis poveikio priemonėmis užtikrina Instituto Akademinės etikos komisija (toliau – Komisija), veikianti pagal Instituto Mokslo tarybos patvirtintą Komisijos darbo reglamentą.

12. Komisija priima ir svarsto pareiškimus apie Instituto akademinės bendruomenės Kodekso nuostatų pažeidimus, išskyrus tuos atvejus, kurie galėtų sukelti interesų konfliktą. Komisijos išvados apsiriboja esamo arba nesamo pažeidimo fakto konstatavimu.

13. Komisija, atsižvelgdama į padaryto Kodekso pažeidimo rimtumą, gali Instituto direktoriui rekomenduoti kodeksą pažeidusiam darbuotojui skirti drausminę nuobaudą: pastabą, papeikimą, atleidimą iš darbo.

14. Visi Instituto akademinės bendruomenės nariai įsipareigoja sąžiningai laikytis Kodekso ir kitų Instituto vidaus tvarkos dokumentų, taip pat netoleruoti jiems žinomų Instituto dokumentų nuostatų pažeidimų ir nustatytu būdu pranešti apie tai Komisijai.

15. Visi Instituto akademinės bendruomenės nariai prisideda prie Kodekso nuostatų tobulinimo ir keitimo, teikdami pasiūlymus ar pastabas Komisijai.

16. Kodeksas negali numatyti visų akademinės etikos normų pažeidimo atvejų, todėl Komisija, nagrinėdama konkrečius pareiškimus dėl nederamo elgesio Kodekso nenustatytais atvejais, turi spręsti, ar konkretus poelgis nesuderinamas su akademinės etikos normomis, ar gali būti toleruojamas.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17. Kodeksas ir jo pakeitimai svarstomi Taryboje ir teikiami tvirtinti Instituto direktoriui.

18. Kodeksas įsigalioja, kai patvirtinamas Instituto direktoriaus, sudaroma Komisija ir patvirtinamas jos darbo reglamentas.

19. Kodeksas skelbiamas Instituto interneto svetainėje, adresu <http://lki.lt/akademines-etikos-komisija/>.